

Alena Šnýdlová

Umírání, smrt, eutanazie

Posudek bakalářské práce předložené na KTF UK 21.4.2006

Práce má 63 stran, včetně 2 stran seznamu literatury a 7 stran příloh.

Autorka práce si položila za cíl

- seznámit čtenáře s okolnostmi procesu umírání a smrti v současné společnosti, včetně vybraných konkrétních údajů;
- ukázat, že „lidský faktor“ je zásadním tvůrcem a ovlivňovatelem podmínek uvedeného procesu;
- ukázat, že víra je činitel, který v rámci pomáhajících profesí znamená možný rozdíl v přístupu k pacientovi.

Teoretické východisko práce tvoří odborná literatura věnovaná problematice umírání, smrti a eutanazie. Jeho cílem je orientovat čtenáře v tématu. Informace jsou doplněny údaji z provedených analýz a výzkumů, které byly na území ČR prováděny v rámci projektu „Podpora rozvoje paliativní péče v ČR“.

Další část práce tvoří souhrn informací a názorů pracovníků zdravotnických zařízení rozdílného typu a jejich pacientů, doplněné komentářem autorky práce. Praktická část se omezuje na zjištění pouze vybraných specifických údajů ve vazbě na vytčené cíle. Získání potřebných dat probíhalo prostřednictvím dotazníků a pohovorů.

V práci se projevuje jistý rozpor mezi velice fundovaným názhledem zdravotnickým a názhledem teologickým, který není dostatečně hluboko zpracován.

- Velmi zajímavým tématem práce je vliv náboženské víry na přístup zdravotního a sociálního personálu k umírajícím osobám a na kvalitu jejich péče. Bohužel není toto téma v práci rozvinuto do větší hloubky. Zůstává dále neřešenou otázkou, zda skutečně je věřící orientován ke službě druhým láskou ke Kristu či láskou k potřebnému člověku, zda víra není spíše otevřením člověka pro schopnost milovat Boha i člověka než vytvářením povinnosti lásky k člověku (str. 17).
- Teologický názhled na danou problematiku poněkud pokulhává. Např. v kapitole Biblické pojetí smrti (str. 28-29), čerpající mj. z textu Reverenda Moona (!!!), se vůbec nebere v úvahu, že starozákonní názhled na posmrtný život se vyvíjel poměrně pozdě a že velmi často se smrt chápala jako konec života jako takový. Dále domnívat se, že pro věřícího člověka je v umírání a smrti opora ve společenství s Pánem, že je to přechod do nebeského domova a že Písmo je zdrojem Božích zaslíbení a útěchy je možná často spíše přáním než realitou. Samo rozlišení biblického a ateistického pohledu na smrt je nepřijatelným zjednodušením pramenícím možná z nezdůvodněného předpokladu, že věřící člověk na tom musí být lépe.
- Je to skutečně tak, že věřící pacienti jsou každopádně proti eutanazii a nevěřící ji nevylučují? (str. 46) Ze shrnutí odpovědí z dotazníků a rozhovorů nevyplývá dost jasně, zda je nějaký přímý vztah mezi vírou a postojem ke smrti nebo eutanazii. (str. 45-46)
- Rozdíly v přístupu k pacientovi ze strany věřícího a nevěřícího (str. 48) nejsou dostatečně jasně popsány. Autorka si je ovšem vědoma, že pastorační péče o umírající není

pracovníky zdravotnických zařízení, kromě hospiců, považována za jednu z priorit (str. 51).

- Dotazníková akce není vyhodnocena s dostatečnou přesností a do vyhodnocení výsledků se zřejmě promítají i osobní postoje a hodnocení autorky (str. 51). Když (na str. 52) konstatuje, že „je možné“, že ochranu před vyhořením skýtá věřícím zdravotníkům jejich víra, je to nulová informace. Autorka si toho je vědoma, ale přesto ji uvádí. Podobně že pokora a obětavost zřejmě vyplývají z křesťanského pojetí života (tamtéž) zůstává na rovině domněnky zřejmě vycházející z tradičního hodnocení křesťanské spirituality. Je obtížné zhodnotit motivaci jednání, avšak buďto se musí hodnocení provést s metodickou přesností, nebo se musí vynechat vůbec.
- Výzva, aby si každý z nás připustil myšlenky na smrt (str. 52) by měla své místo v kázání či katechezi, nikoli však v bakalářské práci.

S těmito nedostatky kontrastuje kompetentní náhled na péči o umírající a její praktické problémy v naší republice a rovněž vytýčení oblastí potřebujících nejnaléhavější změny.

Práce obsahuje občasné drobné jazykové nedostatky.

Přes uvedené nedostatky lze práci označit za poměrně solidní a vyváženou studii o problematice umírání a smrti v současných podmínkách. Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení: velmi dobře.

V Praze 14.5.2006

Libor Ovečka